

هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۴)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۳۳۰۱

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

آبان‌ماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱.....قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۲.....انتقاد از ارزان شدن قیمت جهانی گاز و پیشنهاد جدید وزیر نفت به ۱۲ گول‌گازی
- ۵.....ظرفیت صادرات نفت کوره در جزیره خارک ۱۶ هزار بشکه افزایش می‌یابد
- ۶.....سرقت گران‌قیمت‌ترین میعانات گازی جهان از خط لوله صادراتی در قشم
- ۸.....آغاز مصرف نفت گاز و نفت کوره در نیروگاه‌ها
- ۱۰.....اصلاح نظام تعرفه‌ای مهمترین مأموریت وزارت نیرو
- ۱۲.....ساخت کنتور هوشمند برق ایرانی برای تاجیکستان

هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۴)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به روز شده ۲ نوامبر ۲۰۱۳، (۱۱/۸/۱۳۹۲))

بازار	قیمت	عنوان
نایمکس	۹۴/۶۱	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دویی	۱۰۷/۲۵	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۰۵/۹۱	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۰۵/۷۵	نفت خام برنت موعدار (دلار در بشکه)
تک‌محموله	۱۰۷/۱۹	نفت خام دویی (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۶	گازوئیل (سنت در لیتر)
نایمکس	۹۲	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۲	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	۳۹	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی.

قیمت روزانه سبب اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبب اوپک	
قیمت	تاریخ (اکتبر ۲۰۱۳)
۱۰۵/۵۷	۲۴
۱۰۴/۹۷	۲۵
۱۰۵/۷۵	۲۸
۱۰۶/۳۶	۲۹
۱۰۶/۲۱	۳۰

مأخذ: سایت اوپک.

انتقاد از ارزان شدن قیمت جهانی گاز و پیشنهاد جدید وزیر نفت به ۱۲ گول گازی^۱

وزیر نفت در مراسم آغاز به کار پانزدهمین اجلاس مجمع کشورهای صادرکننده گاز با اشاره به افزایش سهم گاز طبیعی در سبب سوخت و انرژی جهان، گفت: براساس پیش‌بینی‌های انجام شده، سهم گاز در سبب انرژی تا سال ۲۰۳۵ میلادی حدود ۲۶ درصد افزایش می‌یابد.

وزیر نفت ایران با اعلام اینکه انرژی محور اصلی مذاکرات همه مجامع بین‌المللی بوده و فقر انرژی و عدم دسترسی آسان به آن، امنیت انرژی را به مهمترین موضوع برای جهان تبدیل کرده است، تصریح کرد: مزیت‌های اقتصادی و زیست‌محیطی گاز طبیعی، این سوخت پاک را به عنوان یک عنصر مهم معرفی کرده است که قادر به پاسخگویی نیازهای توسعه‌ای پایدار قرن ۲۱ است.

۱. خبرگزاری مهر.

وی با بیان اینکه رقابت‌های سازمان داده شده و همکاری کشورهای تولیدکننده گاز با احترام به بازارهای منطقه‌ای در یک زمان به‌عنوان یکی از پایه‌های امنیت انرژی در نظر گرفته می‌شود که راه را برای بهره‌برداری بهینه و اقتصادی از منابع و ذخایر باز می‌کند، اظهار داشت: به‌دلیل بلندمدت بودن پروژه‌های گازی، درک تولیدکننده و مصرف‌کننده از امنیت عرضه و تقاضای انرژی، می‌تواند اعتماد متقابل را ارتقا دهد. رئیس مجمع کشورهای صادرکننده گاز در تشریح مهمترین چالش‌های پیش‌روی صنایع گاز جهان، بیان کرد: سقوط آزاد قیمت‌ها، توجیه اقتصادی اجرای طرح‌های جدید گازی را با مشکلاتی روبرو کرده است و این موضوع حتی ریسک اجرای پروژه‌ها را افزایش و ابهامات در عرضه پایدار و بلندمدت عرضه گاز ایجاد کرده است. این مقام مسئول با تأکید بر اینکه رشد قیمت‌ها منجر به افزایش تولید گاز از ذخایر نامتعارف همچون شیل گس‌ها^۱ می‌شود، تبیین کرد: افزایش ظرفیت تولید گاز از ذخایر نامتعارف مشکلاتی را برای تولید و صادرکنندگان گاز به‌وجود آورده است.

زنگنه در ادامه با اشاره به رقابت کشورهای بزرگ تولیدکننده و صادرکننده گاز در افزایش ظرفیت‌های تولید، سهم بازار و دستیابی به فناوری‌های جدید، گفت: اما منافع مشترک آنها باید همیشه به‌عنوان فصل‌الخطاب برای این رقابت‌ها باشند. وزیر نفت با اعلام اینکه حمایت از حاکمیت بر منابع گاز، افزایش سهم گاز در سبد مصرف انرژی جهان، دستیابی به درآمدهای منصفانه و حفظ منافع همه نسل‌ها، منافع مشترک تولیدکنندگان گاز است، تأکید کرد: در عصر ارتباطات بین‌المللی، کشورهای صادرکننده گاز منافع مشترکشان را تضمین می‌کنند، اما باید در نظر گرفته شود که

صادرکنندگان این سوخت پاک با چالش‌هایی همچون شرایط مالی سخت و هزینه‌های زیاد دستیابی به فناوری‌های جدید روبرو هستند.

وی با یادآوری اینکه در شرایط فعلی مجمع کشورهای صادرکننده گاز به‌عنوان یک مؤسسه نیمه‌دولتی از ۱۷ کشور عضو و ناظر تولیدکننده و مصرف‌کننده گاز از همه گوشه‌های جهان تشکیل شده است و به‌دنبال افزایش سهم و نقش‌پذیری خود در بازار انرژی جهان است، تصریح کرد: به‌نظر می‌رسد زمان آن فرا رسیده است که فعالیت‌ها و روند تکاملی جی.ای.سی.اف^۱ در سال‌های گذشته با هدف دستیابی به دستاوردها مورد بازنگری قرار گیرد. رئیس مجمع کشورهای صادرکننده گاز با تأکید بر اینکه بر این باور هستیم که در تلاش جی.ای.سی.اف برای توسعه جایگاه خود در صحنه بین‌المللی انرژی این مجمع باید نقشه راهی را براساس یک دیدگاه تازه برای آینده تعیین کند، اظهار داشت: برای تحقق این هدف باید موضوعاتی همچون توسعه همکاری کشورهای عضو و تبادل تجربیات و فناوری، ترویج همکاری‌ها برای اتخاذ سیاست‌های مشترک در مناطق تولید و توسعه بازار مدنظر قرار گیرد. آماده‌سازی زمینه‌ها برای همکاری کشورهای عضو با شرکت‌های تجاری انرژی و بین‌المللی و مؤسسه‌های مالی محور دیگر در این خصوص است و دبیرخانه پیشنهاد داده است تا جلسات را براساس یک برنامه منظم هر دو سال یکبار با مؤسسه‌های مالی و تجاری برگزار کند.

ظرفیت صادرات نفت کوره در جزیره خارک ۱۶ هزار بشکه افزایش می‌یابد^۱

سید پیروز موسوی، مدیرعامل شرکت پایانه‌های نفتی ایران اظهار داشت، با اجرای این پروژه توان صادراتی اسکله تی (اسکله شرقی) از پنج هزار بشکه در ساعت به ۱۶ هزار بشکه و اسکله آذرپاد (اسکله غربی) از ۳ هزار و ۵۰۰ بشکه در ساعت به ۹ هزار و ۶۰۰ بشکه خواهد رسید.

وی اضافه کرد: هم‌اکنون پیشرفت بخش طراحی این پروژه ۸۵ درصد است و برای اجرای این طرح ۶۵ میلیارد ریال اعتبار و ۶ میلیون ۴۰۰ هزار یورو به‌صورت ارزی اختصاص یافته است. موسوی اظهار کرد: ایجاد امکانات صادرات نفت کوره به‌عنوان محموله صادراتی مانند نفت خام و با شدت جریان مورد تقاضای کشتی‌های نفتکش علاوه‌بر تحویل نفت کوره به کشتی‌ها به‌عنوان سوخت، ازجمله مزیت‌های اجرای این پروژه است. مدیرعامل شرکت پایانه‌های نفتی ایران، کاهش معطلی کشتی‌ها در هنگام بارگیری و تخلیه سوخت و جلوگیری از پرداخت خسارت مالی ناشی از معطلی بیش از حد کشتی‌ها در پهلوگاه‌ها را از دیگر مزیت‌های اجرای پروژه یاد شده عنوان کرد. موسوی بیان کرد: همت و تلاش بیش از پیش در صنعت نفت برای توسعه زیرساخت‌های مهم و اولویت‌دار حاکم شده است و این امیدواری تلاشگران صنعت نفت برای کسب رتبه‌های شایسته جهانی را افزایش داده است.

سرقت گران‌قیمت‌ترین میعانات گازی جهان از خط لوله صادراتی در قشم^۱

قاچاق مواد نفتی تاکنون منحصر به فرآورده‌های نفتی و در بعضی مقاطع خاص محصولات پتروشیمی بوده است، اما تاکنون قاچاق مواد خام نفتی مانند نفت خام، گاز، یا میعانات گازی به صورت عمده در کشور معمول نبوده است اما به نظر می‌رسد سرقت میعانات با ارزش گازی در جزیره قشم نقطه شروعی بر این قاچاق در کشور باشد.

سرقت میعانات گازی از خط لوله صادراتی انجام می‌شود. این خط لوله از گورزین به طول ۱۶ کیلومتر به اسکله صادراتی کشیده شده است. کاندنسیتی (میعاناتی) که در تأسیسات گورزین تولید و منتقل می‌شود یکی از مرغوب‌ترین انواع کاندنسیت در جهان محسوب می‌شود.

براساس این گزارش، سرقت از این خط لوله ۲ سال است که آغاز شده است. اگرچه بعد از تلاش بسیار زیاد نیروهای کم‌شمار حفاظت از خطوط لوله، از حدود ۸ ماه پیش تاکنون این سرقت‌ها متوقف شده بود؛ اما دوباره سارقان به جان این خط لوله ۱۶ کیلومتری افتاده‌اند.

پیش از آن به‌طور متوسط در هر ۱۵ روز یکبار خط لوله توسط سارقان سوراخ شده و ۱۰۰ بشکه میعانات از آن خارج می‌شد.

درحالی که در هر بار سرقت بیش از ۱۰۰ بشکه کاندنسیت سرقت می‌شود که ارزش هر بشکه کاندنسیت یا میعانات گازی ۷۵۰ تا ۸۰۰ دلار است و با پالایش اندکی

۱. خبرگزاری فارس.

در پالایشگاه بندرعباس به بنزین سوپر تبدیل می‌شود. بر این اساس ارزش میعانات سرقت شده ماهیانه به ۱۵۰ هزار دلار بالغ می‌شود.

این میعانات با ارزش گازی به همراه بنزین و گازوئیل از طریق لنج‌هایی که در بعضی بنادر قشم پهلو می‌گیرند به کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس قاچاق می‌شود. سارقان بعد از سرقت خط لوله را به حال خود رها می‌کنند و مقدار زیادی از میعانات به دلیل فشار بالای درون خط لوله از آن خارج شده و هدر می‌رود. به همین دلیل بجز میعانات به سرقت رفته، بخش زیادی از محتوای خط لوله بعد از سرقت و همچنین در جریان بازسازی خط لوله به هدر می‌رود.

این گزارش حاکی از آن است که عملیات پاره کردن خط لوله کاندنسیت با توجه به اشتعال‌پذیری شدید این محصول بسیار خطرناک است و سارقان آن را با مهارت خاصی انجام می‌دهند. سارقان با اره‌های آهن‌بر خط لوله را به آرامی و حوصله بسیار زیاد می‌برند و برای جلوگیری از ایجاد حرارت یا جرقه به‌طور مداوم روی آن آب می‌ریزند.

در عین حال برای حفاظت از این خط لوله ۱۶ کیلومتری فقط یک یا دو نیرو وجود دارد و علیرغم درخواست‌های زیاد، نیروی بیشتری به این امر اختصاص نیافته است.

علاوه بر آسیب‌هایی که نیروهای کم‌شمار حراست از خط لوله در مبارزه با این سرقت‌ها دیده‌اند، یکی از سارقان میعانات نیز به دلیل اشتعال‌پذیری بالای این مواد نفتی در آتش سوخته و جان داده است.

علیرغم آنکه بعضی از این سارقان شناسایی و دستگیر شده‌اند اما برخورد

مناسبتی با آنها انجام نشده و بعضی مسئولان جزیره قشم به جای برخورد با سارقان از نفتی‌ها می‌خواهند خط لوله را به زیرزمین انتقال دهند.

درحال حاضر ۱۰ نفر از این قاچاقچیان به دادگاه‌های قشم معرفی شده و با قید وثیقه آزاد شده‌اند اما خبری از برگزاری دادگاه آنها نیست.

رؤسای این باند عواید قابل توجه قاچاق را به دویی برده و به وسیله آن املاک و لنج و شناورهایی را در دویی خریداری کرده‌اند. رئیس این باند در بندر لاف مستقر است و گفته می‌شود باند وی بیش از ۱۰۰ نفر عضو دارد.

این قاچاقچیان از اسکله‌های اختصاصی بهره می‌برند و مواد نفتی از جمله میعانات گازی، گازوئیل یا بنزین را در مخازن تعبیه شده در لنج‌ها بارگیری کرده و به کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس قاچاق می‌کنند.

این میعانات گازی قبلاً به صورت رسمی بارگیری و صادر می‌شد اما درحال حاضر به پالایشگاه بندرعباس منتقل می‌شود تا از آن بنزین سوپر تولید شود.

در دیگر نقاط مرزی از جمله سیستان و بلوچستان هم برای سرقت از خط لوله تلاش‌هایی انجام شده است اما با تلاش نیروهای حفاظت از خطوط لوله و مرزبانان ناکام مانده است.

آغاز مصرف نفت گاز و نفت کوره در نیروگاه‌ها^۱

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با اشاره به استفاده از نفت گاز و نفت کوره در

۱. خبرگزاری ایسنا و شاننا.

نیروگاه‌ها گفت: استفاده از سوخت گاز در نیروگاه‌ها هم از لحاظ قیمت و هم از لحاظ زیست‌محیطی به نفع ماست اما با سرد شدن هوا میزان گاز دریافتی کاهش پیدا می‌کند. بنابراین با توجه به شرایط، از گازوئیل و مازوت در نیروگاه‌ها استفاده می‌شود.

هوشنگ فلاحتیان با بیان اینکه همیشه برای تأمین سوخت نیروگاه‌ها بین وزارت نفت و نیرو تعامل وجود دارد گفت: قبل از ورود به زمستان برنامه‌ریزی‌های لازم صورت می‌گیرد و پیش‌بینی می‌شود چه مقدار گاز، گازوئیل و یا نفت کوره برای نیروگاه‌ها تأمین خواهد شد. از سوی دیگر چه مقدار از تأسیسات برای تعمیرات از مدار خارج می‌شوند.

وی افزود: در زمستان مصرف گاز به شدت بالا می‌رود، بنابراین شرکت گاز قادر نیست سوخت مورد نیاز را در بخش گاز تأمین کند، اولویت برای تأمین گاز به مصرف خانگی تعلق دارد، بنابراین از پاییز که شاهد سرد شدن هوا هستیم ممکن است نیروگاه‌ها با سوخت مایع به فعالیت خود ادامه دهند.

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با اشاره به عملکرد بخش سوخت در ۶ ماهه اول سال گفت: در زمان مذکور ۶۵/۵ درصد از سوخت نیروگاه‌ها گاز، ۱۱/۵ درصد گازوئیل و ۲۲/۸ درصد نفت کوره (مازوت) بوده است. فلاحتیان با اشاره به اینکه استفاده از گاز به عنوان سوخت نیروگاه‌ها از نظر محیط زیستی در اولویت قرار دارد به بُعد اقتصادی آن نیز اشاره کرد و گفت: قیمت هر مترمکعب گاز ۷۰ تومان، گازوئیل ۳۵۰ تومان و نفت کوره ۲۰۰ تومان است. بنابراین قیمت گاز یک‌سوم نرخ نفت کوره و یک پنجم قیمت گازوئیل است، لذا صنعت برق هم از لحاظ اقتصادی و هم از لحاظ زیست‌محیطی ترجیح می‌دهد از گاز در نیروگاه‌ها استفاده کند.

وی افزود: در حال حاضر با توجه به طرح‌های در دست احداث، امید می‌رود از اواخر سال بر تولید گاز کشور افزوده شود و وزارت نفت نوید داده که پروژه‌های بالادست در سال ۱۳۹۳ به بهره‌برداری می‌رسند و از اواسط سال آینده میزان مورد نیاز گاز تأمین خواهد شد.

اصلاح نظام تعرفه‌ای مهمترین مأموریت وزارت نیرو^۱

هوشنگ فلاحتیان، معاون برق و انرژی وزیر نیرو، در مراسم آغاز به‌کار بیست‌وهشتمین کنفرانس بین‌المللی صنعت برق با بیان اینکه در حال حاضر صنعت برق ایران با در اختیار داشتن حدود ۷۰ هزار مگاوات ظرفیت تولید برق بیش از ۲۹ میلیون مشترک را تحت پوشش برق قرار داده است، گفت: در شرایط فعلی صنعت برق ایران بزرگ‌ترین صنعت برق خاورمیانه و چهاردهمین صنعت برق بزرگ جهان است.

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با اعلام اینکه در سال جاری حداکثر برق مصرفی کشور در ساعت ۱۴:۴۳ روز ۲۶ تیرماه به میزان ۴۵۵۶۹ مگاوات به ثبت رسید، تصریح کرد: این مصرف برق نسبت به حداکثر بار سال گذشته که به میزان ۴۳۴۵۹ مگاوات بوده، رشدی معادل ۴/۹ درصد را نشان می‌دهد.

این مقام مسئول با تأکید بر اینکه به‌طور متوسط سالیانه حدود ۲۰۰ میلیارد کیلووات ساعت انرژی الکتریکی در کشور مصرف می‌شود که رشد سالیانه آن حدود هشت درصد است، اظهار داشت: در سال‌های اخیر با وجود مشکلات شدید اقتصادی

در صنعت برق و شرایط تحریم، با مجموع اقدامات کارکنان برقی کشور شبکه برق در شرایط پایداری قرار دارد.

وی با اشاره به ضرورت اصلاح نظام اقتصادی صنعت برق و منطقی کردن نظام تعرفه‌ای، تأکید کرد: توسعه و بهسازی ظرفیت تأمین برق با اولویت تولید برق با استفاده از منابع تجدیدپذیر انرژی، تولید برق پراکنده در کانون مصرف، تولید همزمان برق و حرارت و تبدیل نیروگاه‌های گازی به سیکل ترکیبی در برنامه وزارت نیرو قرار دارد.

فلاحیان با بیان اینکه برای پاسخگویی به رشد تقاضا، لازم است سالیانه به‌طور متوسط ۵ هزار مگاوات ظرفیت تولید جدید به شبکه وارد شود که افزودن چنین ظرفیتی به حدود ۳ میلیارد یورو سرمایه‌گذاری نیاز دارد، تبیین کرد: همچنین به‌دنبال این افزایش تولید، لازم است ظرفیت‌های متناسب در شبکه انتقال و توزیع نیز ایجاد شود که آن نیز هزینه‌ای بالغ بر ۷۶ هزار میلیارد ریال به‌دنبال دارد.

ستار محمودی هم در این گردهمایی با یادآوری اینکه صنعت برق ایران با مشکلات متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کند، گفت: کمبود شدید منابع مالی و وجود بدهی‌های هنگفت، عدم تناسب بین هزینه تمام شده تولید برق و قیمت فروش، نوسانات نرخ ارز و افزایش قیمت کالا و خدمات، نرخ بالا و بی‌رویه رشد مصرف برق و موضوع یارانه‌های برق از جمله مشکلاتی است که امروز صنعت برق ایران با آن دست به‌گریبان است.

قائم مقام وزیر نیرو با اعلام اینکه با روی کار آمدن دولت یازدهم چشم‌انداز امیدوارکننده‌ای برای برون‌رفت صنعت برق از این معضلات به‌وجود آمده است، تصریح

کرد: با وجود تمامی مشکلات، توسعه عملکرد بازار برق و حضور در بورس انرژی، کاهش سالیانه یک درصد تلفات برق، افزایش سالیانه یک درصد راندمان تولید و دستیابی به راندمان ۴۱ درصد در کل نیروگاه‌ها، اجرای شبکه هوشمند اندازه‌گیری برای تمامی مشترکان، برقرار کردن روستاهای بالای ۱۰ خانوار، کاهش هزینه‌ها و برقراری و تقویت ارتباط الکتریکی بین ایران و همسایه‌ها از برنامه‌های اولویت‌دار است.

ساخت کنتور هوشمند برق ایرانی برای تاجیکستان^۱

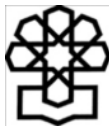
کنتورسازی ایران در اولین همکاری مشترک برون‌مرزی با گروه مپنا، برای تولید، تأمین و بهره‌برداری از ۱۰۰ هزار کنتور هوشمند برق در کشور تاجیکستان اعلام آمادگی کرد.

تولید، نصب و بهره‌برداری از ۱۰۰ هزار کنتور هوشمند برق در شهر خُجند تاجیکستان و نصب نرم‌افزارهای محاسبه و بیلینگ، موضوع همکاری کنسرسیومی متشکل از شرکت کنتورسازی ایران و گروه مپنا با شرکت برق تاجیکستان خواهد بود. شرکت کنتورسازی ایران با بیش از ۴۵ سال سابقه در ساخت کنتور و سامانه‌های میترینگ، با بیش از ۲۶ میلیون کنتور نصب شده در سراسر کشور، اولین و بزرگ‌ترین سازنده انواع کنتور در خاورمیانه است که در سال جاری با همکاری بخش خصوصی، بیش از ۱۰ هزار کنتور هوشمند برق را در شهرهای مختلف کشور نصب و راه‌اندازی کرده است.

۱. خبرگزاری فارس.

این شرکت با هدف گسترش بازارهای بین‌المللی خود، نصب و راه‌اندازی خط تولید بردهای الکترونیکی کنتورهای برق و خط تولید کنتورهای دیجیتال آب را در دستور کار دارد که با نصب خط تولید جدید بردهای الکترونیکی کنتورهای برق در ماه آینده، ظرفیت تولید کنتورهای هوشمند برق کشور، به پنج برابر افزایش خواهد یافت.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۳۰۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۳۴)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

مقاضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۸/۱۸